

Sygn. akt II Ca 743/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ireneusz Kawęcki

Protokolant: Paulina Paluszek

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2023 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa G. U.

przeciwko S. M. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kępnie z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt I C 404/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset 00/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie obliczanymi od dnia 08 grudnia 2023 r. do dnia zapłaty.

Ireneusz Kawęcki

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2023 r. Sąd Rejonowy w Kępnie w sprawie z powództwa G. U. przeciwko S. M. (1) o zapłatę:

- zasądził od pozwanego S. M. (1) na rzecz powoda G. U. kwotę 9 149,44 zł (dziewięć tysięcy sto czterdzieści dziewięć złotych 44/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 marca 2017 roku do dnia zapłaty,
- oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
- zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3 792,60 zł (trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt dwa złote 60/100) tytułem zwrotu kosztów procesu,
- nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kępnie:
 - od powoda G. U. kwotę 3 796,30 zł,
 - od pozwanego S. M. (1) kwotę 663,11 zł

tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktów 2, 3 i 4. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 363 § 2 kc w zw. z art. 560 § 1 i 3 kc, 566 § 1 kc oraz 471 kc przez ich błędne niezastosowanie i przyjęcie dla obniżenia ceny wartości robót naprawczych liczonej według cen z daty wykonania robót przez pozwanego zamiast cen z daty orzekania,

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu, a to iż powód nie zapłacił pozwanemu kwoty 26.000 zł, z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i rzeczywistym stanem rzeczy, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób:

a) niewszechstronny i z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego, bowiem z pominięciem dowodów z zeznań świadków S. G., F. M., Ł. K., którzy w toku przesłuchania na rozprawie w dniu 29.05.2018 r. zgodnie zeznali, iż nie posiadają wiedzy na temat rozliczeń stron oraz z pominięciem treści przesłuchania pozwanego na rozprawie dnia 14.06.2022 r. i na rozprawie dnia 05.10.2017 r., który zeznał, iż rozliczył się z Urzędem Skarbowym z całej kwoty z faktury VAT nr (...), odprowadził podatek od kwoty 100.000,00 zł i nie wzywał powoda do zapłaty kwoty 26.000,00 zł, co doprowadziło Sąd do błędnego ustalenia faktycznego, iż powód nie zapłacił pozwanemu kwoty 26.000 zł i w konsekwencji uwzględnienia zarzutu potrącenia podniesionego przez pozwanego,

b) w sposób sprzeczny z logiką i doświadczeniem życiowym przez ustalenie, iż powód nie zapłacił pozwanemu kwoty 26.000 zł wskutek:

- przyznania wiarygodności pozwanemu w zakresie w jakim ten zarzucał, iż powód nie zapłacił mu kwoty 26.000 zł i uwzględnienie zarzutu potrącenia, mimo iż Sąd odmówił pozwanemu wiarygodności co do wszelkich innych faktów w sprawie, treści zarzutu potrącenia przeczy treść dokumentu faktury VAT nr (...), pozwany nigdy nie wzywał powoda do zapłaty kwoty 26.000 zł, pierwszy raz zgłosił brak zapłaty w obronie przed oświadczeniem o obniżeniu ceny, pozwany, jako przedsiębiorca, rozliczył się z podatku VAT od kwoty 100.000 zł, a nie kwoty 74.000 zł, pozwany konsekwentnie, aż do zakończenia procesu, mimo opinii biegłych sądowych twierdził, iż nie odpowiada za wady i kwestionował zakres robót,
- odmowy powodowi wiarygodności w zakresie w jakim powód twierdził, iż zapłacił pozwanemu kwotę 100.000 zł, a nie 74.000 zł, mimo iż Sąd uznał powoda za wiarygodnego co do wszelkich innych faktów w sprawie i fakt zapłaty kwoty 100.000 zł odzwierciedla treść faktury VAT nr (...),

3. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

a) art. 227 kpc, art. 233 § 1 kpc, art. 235² § 1 pkt 5 kpc, art. 285 kpc, art. 286 kpc, art. 289 kpc i art. 272 kpc poprzez niezasadne pominięcie dowodu pełnomocnika powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego na te same fakty, mimo iż opinia biegłego S. M. (2) była nieprzekonująca, pozbawiona uzasadnienia, kwestionowana w takim samym zakresie przez obie strony procesu (właściwe tożsame zarzuty pełnomocników obu stron), sprzeczna w istotnym zakresie z opinią drugiego biegłego sądowego Z. M., a Sąd nie może sam rozstrzygać sprzeczności, które wymagają wiadomości specjalnych,

b) art. 327¹ pkt 1) kpc poprzez brak wskazania przyczyn, z powodu których Sąd pominął, w zakresie dokonywania ustaleń faktycznych w przedmiocie wysokości kwoty zapłaconej pozwanemu przez powoda, dowody z zeznań świadków i część zeznań pozwanego,

c) art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 100 kpc i 102 kpc oraz § 2 pkt 6 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) i art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez rozdzielenie kosztów procesu i sądowych, które doprowadziło do poszkodowania powoda, gdyż

z pomniejszeniem wyniku procesu o kwotę uwzględnionego zarzutu potrącenia oraz niewłaściwą stawkę kosztów wynagrodzenia adwokata pozwanego, mimo iż Sąd uznał za zasadne obniżenie ceny o kwotę 35.149,44 zł, a sprawa miała szczególny charakter i wynik procesu zależał od dowodu z opinii biegłych i oceny Sądu.

Mając na uwadze powyższe powód wniósł o:

1. przeprowadzenie rozprawy,
2. na podstawie art. 380 kpc o rozpoznanie postanowienia Sądu pierwszej instancji wydanego na rozprawie dnia 14.06.2022 r. o pominięciu dowodu z opinii kolejnego biegłego (postanowienie zarejestrowane w e-protokole z dnia 14.06.2022 r. godzina 00:36:25 i następne) i zmianę tego postanowienia przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego na te same fakty w sprawie,
3. zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dalszej kwoty 52.350,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 marca 2017 r. do dnia zapłaty; względnie uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji,
4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji, liczonych według norm prawem przepisanych, wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł,
5. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za postępowanie przed sądem drugiej instancji, liczonych według norm prawem przepisanych,
6. obciążenie pozwanego nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości, zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm prawem przepisanych od powoda na jego rzecz oraz wniósł o rozpoznanie sprawy na rozprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy akceptuje w całości i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów. Zgodnie zatem z treścią art. 387 § 2¹ pkt 1) k.p.c. nie istniała potrzeba powtarzania powyższych ustaleń.

Stosownie do treści art. 233 § 1 i 2 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Reguła współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów nie będzie zachowana jedynie wówczas, gdy wnioski wyprowadzone przez sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. może dojść tylko wówczas, gdy skarżący wykaże uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów.

W ocenie sądu II instancji, Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnej analizy materiału dowodowego, a przeprowadzone dowody rozważył i omówił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego, wnioski wywiedzione przez Sąd Rejonowy są logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego. Postawienie zarzutu naruszenia

przepisu art. 233 k.p.c. nie może zresztą polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów.

Jeśli chodzi natomiast o podniesiony w apelacji strony powodowej zarzut naruszenia art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c., to stwierdzić należy, że utrwalony został w judykaturze pogląd, że obraza tego przepisu może stanowić usprawiedliwioną podstawę apelacji wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę instancyjną (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98). Takich wadliwości uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy nie stwierdził, gdyż orzeczenie to poddawało się kontroli instancyjnej. W ocenie Sądu II instancji uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego zawiera wszystkie niezbędne konstrukcyjne elementy, jest wszechstronne i wyczerpujące. Natomiast zarzut dotyczący pominięcia zeznań świadków w zakresie ustaleń dotyczących dokonywanych płatności między stronami jest z gruntu pozbawiony logiki, skoro powoływani świadkowie twierdzili, że nie mają wiedzy na temat rozliczeń między stronami. Z takich zeznań zatem nie da się ustalić żadnych faktów, ani tego czy powód zapłacił pozwanemu sporne 26 000,00 ani tego czy nie zapłacił tej kwoty.

Poza tym z apelacji wywieść można wniosek, że apelującemu w istocie nie chodzi o wadliwość uzasadnienia, co przede wszystkim o pominięcie przy wyrokowaniu niektórych dowodów, czy wynikających z nich okoliczności faktycznych. W tego rodzaju wypadkach, jak zauważa się w judykaturze, uchybienia powinny się konkretyzować na zarzucie sprzeczności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym, a nie naruszeniu art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 i z dnia 25 września 2014 r., II CSK 727/13), na którego naruszenie wskazano w apelacji strony powodowej.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd Okręgowy nie dopatrył się żadnego naruszenia prawa materialnego bądź procedury cywilnej, skutkujących koniecznością - zgodnie z żądaniem apelacji - zmiany bądź uchylenia tegoż orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W ocenie Sądu Okręgowego dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego jest prawidłowa. Odmienna ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego przedstawiona przez powoda, a w zasadzie odmienne wnioski wyprowadzone na podstawie tych samych okoliczności, pozostają jedynie w sferze dyskusji i nie są wystarczające do uznania, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów postępowania, a jego ocena jest dowolna. Sąd ten odniósł się bowiem do wszystkich zgromadzonych w postępowaniu dowodów, zarówno z dokumentów, zeznań świadków, a także opinii biegłych. Dokonał analizy tych dowodów z precyzyjnym wskazaniem, którym z nich i z jakich powodów odmówił wiarygodności, a jakie pominął i dlaczego. Zastosowane przy tym kryteria oceny również nie budzą zastrzeżeń, co do ich prawidłowości.

W tym zakresie należy wskazać, iż jak wynika z zeznań świadków S. G., F. M. oraz Ł. K., ww. świadkowie wprawdzie uczestniczyli w wykonywaniu prac, jednak nie posiadają żadnej wiedzy na temat rozliczeń stron z przedmiotowej umowy. Osoby te nie posiadały zatem wiedzy na temat żadnego faktu, który byłby istotny dla rozstrzygnięcia. Kolejno jak wynika z zebranego materiału dowodowego, należność z przedmiotowej umowy miała być spłacona ratami. Sama treść faktury VAT nr (...) nie świadczy o tym, że powód zapłacił ujętą w niej kwotę, ani że taka należność, w tak określonej wysokości, była w istocie należna. Co istotne, strony zgodnie zeznały, że pieniądze były przekazywane po ukończeniu kolejnych etapów prac. Taki sposób regulowania należności, w przeciwieństwie do uiszczenia całej kwoty z tytułu zawartej umowy z góry, nie budzi wątpliwości w szczególności w sytuacji, gdy jeszcze nie wykonano żadnych prac ani nie zakupiono żadnych materiałów.

Wskazać w tym miejscu należy także, że danie wiary jednym, a nieprzyznanie wiary innym dowodom, samo przez się nie narusza jeszcze zasady z art. 233 § 1 k.p.c. lecz stanowi właśnie o istocie sędziowskiej oceny dowodów, która opiera się na odpowiadającym zasadom logiki powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość zgodną z doświadczeniem życiowym. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona jedynie, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza

poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych. (I ACa 736/18 - wyrok SA Szczecin z dnia 12.09.2019).

Zgodnie z ogólną regułą, wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wskazana zasada oznacza, że powód składając pozew powinien udowodnić fakty, które w jego ocenie świadczą o zasadności powództwa. Udowodnienie faktów może nastąpić przy pomocy wszelkich środków dowodowych przewidzianych przez kodeks postępowania cywilnego. W okolicznościach przedmiotowej sprawy powód płacąc określoną część kilkukrotnie, powinien mieć stosowne pokwitowanie, albowiem to na nim spoczywał ciężar udowodnienia, że w całości (tj. do kwoty 100 tys. zł) została zapłacona należność wynikająca z umowy.

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji wyczerpująco wyjaśnił także, w jakim zakresie oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa oraz z dziedziny instalacji sanitarnych. Specyfika dowodu z opinii biegłego polega na tym, że biegły zapoznaje się z materiałem i przedstawia jego wyniki sądowi. Sąd nie dysponując wiadomościami specjalnymi ocenia wydaną opinię pod kątem art. 233 § 1 k.p.c. tj. według właściwych dla przedmiotu opinii kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00). W efekcie specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej.

Sąd Okręgowy akceptuje ocenę materiału procesowego w zakresie opinii biegłych sądowych S. M. (2) i M. T. dokonaną przez Sąd I instancji. Biegli potwierdzili wszystkie wnioski zawarte w dotychczasowych opiniach dotyczące wad przedmiotu umowy realizując wszystkie wskazania sądu. W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie miał żadnych podstaw ku temu, aby opinie zdyskwalifikować i aby nie dać im wiary. Materiał zgromadzony w sprawie okazał się wystarczający do tego aby sprawę rozpoznać. Oceny tej nie mogło zmienić niezadowolenie strony powodowej z wyników opinii i zwłoki ich sporządzenia (biegły S. M. (2)). Sąd Rejonowy uzasadnił również dlaczego nie oparł się na treści opinii biegłego Z. M. jako ogólnikowej i nie odnoszącej się konkretnie do występujących wad prac budowlanych.

Odnosząc się do kwestii materialnoprawnych wskazać należy, iż powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wskazał w treści pozwu wprost, że żąda obniżenia wynagrodzenia pozwanego co do wskazanej w pozwie kwoty, z tytułu wykonawstwa robót budowlano- montażowych, czyli umowy o dzieło. Podkreślić trzeba, że powód nie ma obowiązku wskazania w pozwie podstawy prawnej dochodzonego żądania (da mihi factum dabo tibi ius), wobec czego sąd może je uwzględnić także na innej podstawie prawnej niż wskazana przez powoda, jeżeli nie wykracza poza ramy przytoczonych okoliczności faktycznych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., I CKN 252/98, OSNC 1999/9/152, z dnia 28 lutego 2002 r., III CKN 182/01, z dnia 24 maja 2007 r., V CSK 25/07, OSNC-ZD 2008/B/32). Żądanie obniżenia ceny zgodnie z art. 560 § 1 k.c. jest żądaniem specyficznym, skonkretyzowanym i nie ma ogólnego charakteru odszkodowawczego, należy ono do uprawnień, które przysługują kupującemu (zamawiającemu dzieło) w ramach rękojmi w razie wadliwości przedmiotu sprzedaży (dzieła).

Nie ulega wątpliwości, że przepisy przewidują także dochodzenie odszkodowania z art. 471 i nast. kc. Jednak w przedmiotowej sprawie znajdują zastosowanie przepisy dotyczące roszczeń z tytułu rękojmi, a to w zakresie w jakim powód sam sformułował żądanie, a Sąd I instancji i kolejno Sąd II instancji rozpoznał zgłoszone roszczenie. Stosownie do treści art. 383 kpc w postępowaniu apelacyjnym nie można występować z nowym roszczeniem, dochodzenie odszkodowania na zasadach ogólnych stanowiłoby w istocie naruszenie treści tego przepisu.

Nie sposób także podzielić w okolicznościach niniejszej sprawy zarzutów skarżącego co do przyjęcia przy wyliczeniu wartości robót naprawczych cen z daty wykonania robót przez pozwanego, zamiast cen z daty orzekania. Sąd Rejonowy dokonał stosownych wyliczeń w istocie na sam wniosek skarżącego, który domagał się zasądzenia wskazanej w pozwie kwoty wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 14 marca 2017 r. do dnia zapłaty. Tak sformułowane żądanie nie pozwalało Sądowi na zasądzenie ustalonej kwoty według aktualnych stawek i cenników i jednoczesne zasądzenie odsetek we wskazanym w pozwie zakresie.

Wobec powyższego apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2023.1964 t.j. z dnia 2023.09.22). Orzeczono też o odsetkach od zasądzonych kosztów zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c.

sędzia Ireneusz Kawęcki